

Efficiënt 'riskmanagement'

Samenvatting. Tandartsen zullen in de toekomst door patiënten steeds vaker aansprakelijk gesteld worden voor fouten. Goed vakmanschap, sociale vaardigheden, enige juridische kennis en een goede administratie kunnen verlies van geld en psychische problemen voorkomen.

ADMIRAAL WJ. Efficiënt riskmanagement. Ned Tijdschr Tandheelkd 1991; 98: 418.

W.J. Admiraal, tandarts

Trefwoorden: **Praktijkvoering – Rechtspraak**

Datum van acceptatie: 26 april 1991.

Adres: Mr. W.J. Admiraal, Min. Hartsenlaan 4, 1217 LS Hilversum.

1 Inleiding

Ook onder Nederlandse tandartsen zijn indianenverhalen over Amerikaanse toestanden van 'suïng' te beluisteren. Ontstaat in ons land ook een situatie waarin iedere patiënt zich ontpopt als een op smartegeld beluste klager?

2 Verenigde Staten van Amerika

In de VS is al enige jaren sprake van een 'medical malpractice crisis'.¹ Omdat veel artsen door hun patiënten verantwoordelijk worden gesteld voor door hen veroorzaakte, al dan niet vermeende, schade en er dikwijls forse uitkeringen worden toegekend, stijgen de premies voor de beroepsaansprakelijkheid enorm, met als gevolg faillissementen van zowel artsen als verzekeringsmaatschappijen. De eerste groep kan de premies niet meer opbrengen, de tweede kan de schade niet meer dekken. Een andere vervelende consequentie is de weigering zelfs behandelingen die veel risico met zich mee brengen te verrichten ('defensive medicine'). Een duur gevolg is dat (te) vele medische onderzoeken worden uitgevoerd, teneinde het risico 'iets te missen' in de diagnose te verkleinen. Dit alles heeft tot gevolg dat artsen ten einde raad uit het vak stappen en dat verzekeraars stoppen met het afsluiten van medische aansprakelijkheidsverzekeringen.

Werd in 1979 één op de 12 artsen aansprakelijk gesteld, in 1983 was deze ratio al 1:5. Dreigt een soortgelijke ontwikkeling in Nederland?

3 Hollandse nuchterheid

Nederland is Amerika niet. Advocaten hier te lande werken niet op basis van 'no cure, no pay'. Het laatste bevordert procederen, omdat de patiënten dit zonder veel financieel risico kunnen doen. In ons land is de tandarts-patiënt relatie ook minder losjes en minder commercieel dan in de Verenigde Staten. In Nederland is vaak sprake van een vaste relatie, van een vertrouwensband, ginds van kortstondige contacten met onbekende subspecialisten.

Toch is in ons land een kentering gaande.

Patiënten worden mondiger, dankzij onder andere de consumentenorganisaties en de vakbeweging. Sinds de jaren zeventig is het gezondheidsrecht een snel groeiende sector binnen de rechtswetenschap.² En de vertrouwensrelatie krijgt een juridische onderbouwing.³ Wellicht vindt de arts-patiënt relatie in het burgerlijk wetboek zijn codificatie en wordt in zake dezer tussen NMT en Landelijk Patiënten/Consumenten Platform (LP/CP) een modelovereenkomst gesloten.

4 Probleembezwering of 'riskmanagement'

In de VS blijken artsen met juridische kennis minder vaak aansprakelijk te worden gesteld dan artsen zonder die kennis.⁴

4.1 Juridische relatie tandarts-patiënt

Veel problemen kunnen worden voorkomen door verwerving van voorheen minder noodzakelijk geachte kennis van en bekwaamheden op de terreinen in de sociale wetenschappen en het recht. De kern van de tandarts-patiënt relatie is het zelfbeschikkingsrecht; niet de tandarts maar de patiënt beslist. Van dit grondrecht is een aantal deelrechten af te leiden. Zo is men niet gerechtigd een behandeling aan te vragen, waarvoor de patiënt geen toestemming heeft verleend.⁵

Centraal in het voorkómen van proble-

men staat de aandacht van de tandarts voor de belangen van de patiënt. Communicatie en het besef van wederzijdse rechten en plichten spelen een belangrijke rol in het voorkomen van problemen. De vakkennis blijft vanzelfsprekend van belang. Van de tandarts wordt verwacht dat hij handelt als een redelijk bekwaam vakgenoot conform de huidige stand van wetenschap. Hij moet zijn vakbekwaamheid op peil houden.

Een uitvloeisel van de veranderende verplichtingen is de administratieve vastlegging van afspraken en behandelingsgegevens en het bewaren van correspondentie. Al te vaak blijken administratieve tekortkomingen oorzaak van veroordelingen. Ook hier is scholing van belang.

5 Slot

Hoewel Amerikaanse toestanden niet ten volle naar Nederland zullen overwaaien, moet men toch anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen betreffende de aansprakelijkheidsstelling. Anticiperen is goedkoper dan procederen en voorkomt de daarmee samenhangende psychische belasting. Hollandse nuchterheid en bijscholing in communicatie, voorlichtingskunde, juridische aspecten van de uitoefening van de praktijk en administratieve voorlichting blijken volgens de tot nu toe gevoerde, in aantal toenemende processen meer dan nodig.

Summary

EFFICIENT RISKMANAGEMENT

Key words: Dental practice management – Dental legislation

Probably dentists will be sued more and more by patients because of errors. An adequate professionalism, good social abilities, some juridic knowledge and a comprehensive administration are the tools to prevent loss of money and psychological problems.

Literatuur

¹STOLKER CJJM. Van arts naar advocaat. Deventer: Kluwer, 1989.

²RANG JF. Patiëntenrecht. Inaugurale rede. Alphen aan den Rijn: Samsom Stafleu, 1973.

³LEENEN HJJ. Gezondheidsrecht en recht. Alphen aan den Rijn: Samsom, 1981.

⁴ADMIRAAL WJ, EIJKMAN MAJ. Een mondjevol gezondheidsrecht. Alphen aan den Rijn: Samsom, 1986.

⁵MICHELIS VAN KESSENICH IP. Beroepsfouten. Alphen aan den Rijn: Samsom, Tjeenk Willink, 1982.